

**ВПЛИВ ВІКУ ВІВЦЕМАТОК КАРАКУЛЬСЬКОЇ
ПОРОДИ НА ТЕХНОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ
ШКУРОК ПОТОМСТВА**

А.П. Китаєва, Л.В. Кременчук

Одеський державний аграрний університет

Вивчали вплив репродуктивного віку вівцематок каракульської породи на технологічні властивості шкурок потомства . Встановлено, що потомство вівцематок 1,1-1,2 – річного віку (раннє використання) не поступається потомству повновікових вівцематок за запасом шкіри і площею шкурок

На рентабельність галузі каракулівництва впливає багато чинників, серед яких і технологічні властивості шкурок та вік матерів. Від площі шкурок залежить їх кількість для пошиву хутрових виробів. В кушнірській практиці більше ціняться тонкомездрові крупні шкури [1, 2].

Метою нашої роботи було вивчення впливу вівцематок різного репродуктивного віку на технологічні властивості шкурок потомства.

Матеріал і методика дослідження. Робота виконувалась на поголів'ї чорних каракульських вівцематок жакетного смушкового типу приватного підприємства агрофірми ім. М.О. Посмітного Березівського району Одеської області. Для цього в період парування було відібрано 167 гол. вівцематок (1-7 ягнінь), які були спаровані з баранами жакетного смушкового типу. При ягнінні було одержано 119 голів ярочок і 48 голів баранців. Одержані ягнята були пробонітовані у 3-денному віці згідно з інструкцією по бонітуванню каракульських і сокільських овець з основами племінної роботи [3].

Оцінку якості каракуля проводили за методикою ВНДІ каракулівництва (1963) [2]. При цьому площу шкурок, вимірювали в парному і сухо-соленому стані шляхом знаходження добутку довжини шкурки (відкорення хвоста до основи шиї) на ширину (за передніми пахами).

Цифровий матеріал опрацьовували біометрично методом варіаційної статистики за Н.А. Плохінським (1969) [4].

Результати роботи. Запас шкіри ягнят визначає загальний розмір корисної площі смушка та є одним із показників його цінності. Результати наших досліджень, щодо вивчення впливу віку матерів на запас шкіри потомства (табл. 1) свідчить про те, що як серед ярочок так і серед баранців найбільшу питому вагу мали ягнята з достатнім запасом шкіри (ярочки – 57,2%, баранці – 50,0%).

З середнім запасом шкіри було виділено 26 гол. або 21,8% ярочок і 7 гол. або 14,6% баранців. Проте кращим (достатнім) запасом шкіри характеризувалося потомство вівцематок раннього (1,1-1,2 – річного віку) використання у відтворному процесі. У потомства таких вівцематок достатній запас шкіри мали 75% ярочок і 60% баранців. Ярочок з достатнім запасом шкіри у потомстві вівцематок раннього використання було більше, ніж у потомстві вівцематок 2-річного віку на 10%, а баранців менше на 15%.

А так як запас шкіри впливає на загальний розмір корисної площі смушка, то вівцематки раннього використання мали ягнят з площею шкурки крупного розміру.

Порівнюючи потомство вівцематок раннього використання і повновікових 4-річного віку, слід відмітити, що ярочки, одержані від вівцематок раннього використання переважали за достатнім запасом шкіри своїх однолітків, одержаних від матерів 4-річного віку на 13,5%, а баранці за цим показником поступалися їм на 15%.

Вимірювання площі шкурки у піддослідних ягнят (табл. 2) показало, що у баранців площа шкурки була в середньому більша ніж у ярочок. Так, у парному стані площа шкурки у баранців більша ніж у ярочок на 140,9 см² або на 8,7% ($P > 0,90$).

Таблиця 1 – Запас шкіри ягнят каракульської породи

Вік матерів, при ягнінні, роки	Запас шкіри						
	n	Достатній		Середній		Недостатній	
		Гол.	%	Гол.	%	Гол.	%
		Баранці (n = 48)					
1,1-1,2	5	3	60	-	-	2	40

2	8	6	75	-	-	2	25
3	7	3	42,8	2	28,6	2	28,6
4	4	3	75	-	-	1	25
5	9	3	33,3	2	22,2	4	44,5
6	5	2	40,0	1	20,0	2	40,0
7	10	4	40,0	2	20,0	4	40,0
Всього	48	24	50	7	14,6	17	35,4
		Ярочки (n = 119)					
1,1-1,2	16	12	75	2	12,5	2	12,5
2	20	13	65	2	10	5	25,0
3	20	10	50	6	30	4	20,0
4	13	8	61,5	2	15,4	3	23,1
5	16	9	56,3	3	18,7	4	25,0
6	14	6	42,9	5	35,7	3	21,4
7	20	10	50	6	30,0	4	20,0
Всього	119	68	57,2	26	21,8	25	21,0

Як серед баранців, так і серед ярочок, спостерігалася деяка відмінність за площею шкурок у парному стані в залежності від віку вівцематок. Так, серед баранців найбільшою площею парних шкурок характеризувалося потомство вівцематок 2-річного віку ($2200 \pm 68,3$) см², а найменшою ($1379 \pm 49,2$) см² – вівцематок 7-річного віку.

Серед ярочок найбільшу площу парних шкурок ($1827,1 \pm 77,6$) см² мало потомство вівцематок 3-річного, а найменшу ($1380 \pm 33,8$) см² – вівцематок 6-річного віку. Потомство вівцематок 1,1-1,2-річного віку, тобто раннього використання, мало крупний розмір площі парних шкурок.

Шкурки ягнят консервовані сухосоленим способом, одержані від вівцематок різного віку використання мали крупний розмір, крім потомства вівцематок 6 і 7 – річного віку. Баранці, одержані від вівцематок 7-річного, а ярочки – від вівцематок 6-річного віку, мали середній

розмір шкурок. У потомства вівцематок раннього використання сухо солені шкурки мали площу від 1400,5 до 1537,0 см², отже вони не поступалися шкуркам ягнят, одержаних від вівцематок 4-річного віку.

**Таблиця 2 – Площа шкурок каракульських ягнят,
3-денного віку та її зміни в процесі консервування**

Вік матерів, при ягнінні, роки	Площа шкурок			Усадка	
	n	Парні	Сухосолені	см ²	%
		x ± Sx	x ± Sx		
		Баранці (n = 48)			
1,1-1,2	5	1910,0±104,4	1537,0±94,5	373,0	19,5
2	8	2200,0±68,3	1818,0±26,4	382,0	17,4
3	7	1900,0±108,1	1550±110,5	350,0	18,4
4	4	1898,2±25,2	1498,3±18,4	399,9	21,1
5	9	1410,0±66,7	1110,0±52,4	300,0	21,3
6	5	1575,3±34,5	1235,3±35,9	340,0	21,6
7	10	1379,0±49,2	1079,0±39,5	300,0	21,7
В середньому	48	1753,2±65,2	1403,9±53,9	349,3	20,1
		Ярочки (n = 119)			
1,1-1,2	16	1744,0±22,4	1400,5±6,6	343,5	19,7
2	20	1765,1±95,0	1436,9±30,5	328,2	18,6
3	20	1827,1±77,6	1457,0±71,4	370,1	20,3
4	13	1667,8±39,5	1337,8±30,4	330,0	19,8
5	16	1452,0±30,8	1133,0±38,6	319,0	21,9
6	14	1380,0±33,8	1070,0±27,6	310,0	22,5
7	20	1450,0±33,0	1155,0±32,9	295,0	20,3
В середньому	119	1612,3±47,4	1284,3±34,0	327,9	20,4

При консервуванні шкурок усадка була в межах від 300 до 399,9 см² у баранців і від 295 до 343,5 см² у ярочок, що становить 17,4-22,5%. Найбільшу усадку (22,5%) шкурок мали ярочки,

одержані від вівцематок 6-річного віку. Враховуючи витрати на вирощування вівцематок і кількість одержаного від них приплоду за репродуктивний вік раннє використання вівцематок є економічно доцільним. За технологічними властивостями шкурки їх потомства не поступаються потомству повновікових вівцематок і навіть за деякими показниками переважають вимоги ДЕСТу.

Висновки

1. Ягнята, одержані від вівцематок раннього використання за запасом шкіри і площею шкурок не поступаються потомству повновікових вівцематок.
2. Ярочки, одержані від вівцематок раннього використання (1,1-1,2-річного віку), переважають за запасом шкіри ярочок, одержаних від вівцематок старше 2-річного віку на 25-32%, а баранці – на 17,2-26,7%, крім баранців, одержаних від вівцематок 2 і 4-річного віку.
3. Потомство вівцематок раннього використання за площею сухосолених шкурок переважає потомство вівцематок 4-річного віку: баранці – на 38,7 см² або на 2,6%, ярочки – на 62,7 см² або на 4,7%.

Література

1. *Валиев У.В. Изменение площади и веса серого гибридного и чистопородного каракуля в процессе технологической обработки. –Тр. ВНИИ каракулеводства. – Т. 13. – Самарканд, 1963. – С. 163-173.*
2. *Дьячков И.Н., Закиров М.Д., Письменная Р.Т и др. Изменение площади каракульских смушков под влиянием различных факторов. – Тр. ВНИИ каракул-ва. – Т.13. – Самарканд, 1963. – С. 75-100.*
3. *Інструкція по бонітуванню каракульських і сокільських овець з основами племінної роботи. – К.: Урожай, 1993. – 32 с.*
4. *Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников. – М.: Колос, 1969. – 252 с.*

Китаева А.П., Кременчук Л.В. **Влияние возраста овцематок каракульской породы на технологические особенности шкурки потомства**

Изучали влияние репродуктивного возраста овцематок каракульской породы на технологические свойства шкурки потомства. Установлено, что потомство овцематок 1,1-1,2-летнего возраста (раннее использование) не уступает потомству от полновозрастных овцематок по запасу кожи и площади шкурки.

Kitaeva A.P., Kremenchuk L.V. **Influence of age of karakul breed ewes on the technological properties of hides**

The influence of reproductive age of karakul breed ewes on the technological properties of hides of off – spring has been studied. It has been set that the off – spring of 1,1-1,2 year old ewes doesn't inferior to the off – spring from adult ewes as for the reserve of skin and the area of skin.